

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē
॥ catuścatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ catuścatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

rātrau vānarāṇāṃ rakṣasāṃ ca ghōraṃ yuddhaṃ
aṅgadēnēndrajitparājayō māyātō'drśyamānēnēndrajitā
śrīrāmalakṣmaṇayōrnāgapāśairbandhanam

yudhyatāmēva tēṣāṃ tu
tadā vānararakṣasām |
ravirastaṃ gatō rātriḥ
pravṛttā prāṇahāriṇī || 6.44.1 ||

anyōnyaṃ baddhavairāṇāṃ
ghōrāṇāṃ jayamicchatām |
sampravṛttaṃ niśāyuddhaṃ
tadā vānararakṣasām || 6.44.2 ||

rākṣasō'sīti harayō
vānarō'sīti rākṣasāḥ |
anyōnyaṃ samarē jaghnu -
stasmimstamasi dāruṇē || 6.44.3 ||

hata dārāya caihīti
kathaṃ vidravasīti ca |

ēvaṃ sutumulaḥ śabda -

stasmin sainya tu śuśruvē || 6.44.4 ||

kālāḥ kāñcanasannāhā -

stasmiṃstamasi rākṣasāḥ |

sampradṛśyanta śailēndrā

dīptauśadhivanā iva || 6.44.5 ||

tasmiṃstamasi duṣpārē

rākṣasāḥ krōdhamūrcchitāḥ |

paripēturmahāvēgā

bhakṣayantaḥ plavaṅgamān || 6.44.6 ||

tē hayān kāñcanāpīḍān

dhvajāṃścāśīviṣōpamān |

āplutya daśanaistīkṣṇai -

rbhīmakōpā vyadārayan || 6.44.7 ||

vānarā balinō yuddhē -

'kṣōbhayan rākṣasī camūm |

kuñjarān kuñjarārōhān

patākādhvajinō rathān || 6.44.8 ||

cakarṣuśca dadaṃśuśca

daśanaiḥ krōdhamūrcchitāḥ |

lakṣmaṇaścāpi rāmaśca

śarairāśīviṣōpamaiḥ || 6.44.9 ||

drśyādrśyāni rakṣāṃsi

pravarāṇi nijaghnatuḥ |

turaṅgakhuravidhvastaṃ
rathanēmisaṃmutthitaṃ || 6.44.10 ||

rurōdha karṇanētrāṇi
yudhyatāṃ dharaṇīrajaḥ |
vartamānē tathā ghōrē
saṅgrāmē lōmaharṣaṇē |
rudhiraughā mahāghōrā
nadyastatra visusruvuḥ || 6.44.11 ||

tatō bhērīmṛdaṅgānāṃ
paṇavānāṃ ca niḥsvanaḥ |
śaṅkhanēmisaṃvanōnmiśraḥ
sambabhūvādbhutōpamaḥ || 6.44.12 ||

hatānāṃ stanamānānāṃ
rākṣasānāṃ ca niḥsvanaḥ |
śastānāṃ vānarāṇāṃ ca
sambabhūvātra dāruṇaḥ || 6.44.13 ||

hatairvānaramukhyaiśca
śaktiśūlaparaśvadhaiḥ |
nihataiḥ parvatākārai
rākṣasaiḥ kāmarūpibhiḥ || 6.44.14 ||

śastrapuṣpōpahārā ca
tatrāsīd yuddhamēdinī |
durjñēyā durnivēśā ca
śōṇitāstrāvakardamā || 6.44.15 ||

sā babhūva niśā ghōrā
 harirākṣasahāriṇī |
 kālarātrīva bhūtānāṃ
 sarvēśāṃ duratikramā || 6.44.16 ||

tatastē rākṣasāstatra
 tasmimṣtamasi dāruṇē |
 rāmamēvābhyavartanta
 saṃhr̥ṣṭāḥ śaravṛṣṭibhiḥ || 6.44.17 ||

tēśāmāpatatāṃ śabdaḥ
 kruddhānāmapi garjatām |
 udvarta iva saptānāṃ
 samudrāṇāmabhūt svanaḥ || 6.44.18 ||

tēśāṃ rāmaḥ śaraiḥ ṣaḍbhiḥ
 ṣaḍ jaghāna niśācarān |
 nimēśāntaramātrēṇa
 śarairagniśikhōpamaiḥ || 6.44.19 ||

yajñasatruśca durdharṣō
 mahāpārśvamahōdarau |
 vajradamṣṭrō mahākāya -
 stau cōbhau śukasāraṇau || 6.44.20 ||

tē tu rāmēṇa bāṇaughaiḥ
 sarvamarmasu tāḍitāḥ |
 yuddhādapasṛtāstatra
 sāvasēṣāyuṣō'bhavan || 6.44.21 ||

nimēṣāntaramātrēṇa
 ghōrairagniśikhōpamaiḥ |
 diśaścakāra vimalāḥ
 pradiśaśca mahārathaḥ || 6.44.22 ||

yē tvanyē rākṣasā vīrā
 rāmasyābhimukhē sthitāḥ |
 tē'pi naṣṭāḥ samāsādya
 pataṅgā iva pāvakaḥ || 6.44.23 ||

suvarṇapuṅkhairviśikhaiḥ
 sampatadbhiḥ samantataḥ |
 babhūva rajanī citrā
 khadyōtairiva śāradī || 6.44.24 ||

rākṣasānāṃ ca ninadai -
 rbhērīṇāṃ caiva niḥsvanaiḥ |
 sā babhūva niśā ghōrā
 bhūyō ghōratarābhavat || 6.44.25 ||

tēna śabdēna mahatā
 pravṛddhēna samantataḥ |
 trikūṭaḥ kandarākīrṇaḥ
 pravyāharadivācalaḥ || 6.44.26 ||

gōlāṅgūlā mahākāyā -
 stamasā tulyavarcasaḥ |
 sampariṣvajya bāhubhyāṃ
 bhakṣayan rajanīcarān || 6.44.27 ||

aṅgadastu raṇē śatrūn
nīhantum samupasthitaḥ |
rāvaṇim nijaghānāśu
sārathim ca hayānapi || 6.44.28 ||

indrajit tu rathaṃ tyaktvā
hatāśvō hatasārathiḥ |
aṅgadēna mahākāya -
statraivāntaradhīyata || 6.44.29 ||

tat karma vāliputrasya
sarvē dēvāḥ saharṣibhiḥ |
tuṣṭuvuḥ pūjanārhasya
tau cōbhau rāmalakṣmaṇau || 6.44.30 ||

prabhāvaṃ sarvabhūtāni
vidurindrajitō yudhi |
tatastē taṃ mahātmānaṃ
dṛṣṭvā tuṣṭāḥ pradharṣitam || 6.44.31 ||

tataḥ prahrṣṭāḥ kapayaḥ
sasugrīvavibhīṣaṇāḥ |
sādhusādhviti nēduśca
dṛṣṭvā śatrum parājitam || 6.44.32 ||

indrajit tu tadānēna
nirjitō bhīmakarmaṇā |
saṃyugē vāliputrēṇa
krōdhaṃ cakrē sudāruṇam || 6.44.33 ||

sō'ntardhānagataḥ pāpō
 rāvaṇī raṇakarśitaḥ |
 brahmadattavarō vīrō
 rāvaṇiḥ krōdhamūrcchitaḥ || 6.44.34 ||

adṛśyō niśitān bāṇān
 mumōcāśanivarcasaḥ |
 rāmaṃ ca lakṣmaṇaṃ caiva
 ghōrairnāgamayaiḥ śaraiḥ || 6.44.35 ||

bibhēda samarē kruddhaḥ
 sarvagātrēṣu rākṣasaḥ |
 māyayā saṃvṛtastatra
 mōhayan rāghavau yudhi || 6.44.36 ||

adṛśyaḥ sarvabhūtānāṃ
 kūṭayōdhī niśācaraḥ |
 babandha śarabandhēna
 bhrātarau rāmalakṣmaṇau || 6.44.37 ||

tau tēna puruṣavyāghrau kruddhēnāsīviṣaiḥ śaraiḥ |
 sahasābhihatau vīrau tadā prēkṣanta vānarāḥ || 6.44.38 ||

prakāśarūpastu yadā na śakta -
 stau bādhituṃ rākṣasarājaputraḥ |
 māyāṃ prayōktuṃ samupājagāma
 babandha tau rājasutau durātmā || 6.44.39 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
 yuddhakāṇḍē catuṣcatvāriṃśaḥ sargaḥ ||